

Petrus Liukkonen

Ääri vasemmiston valistusta - Münchenin verilöyly Kansan Uutisten uutisoimana

Kansainvälisestä terrorismista tuli osa nykyaikaisten olympiakilpailujen historiaa vuoden 1972 olympialaisissa Münchenissä. Palestiinalainen terroristijärjestö toteutti tuolloin operaation, joka päättyi verilöylyyn. Paikalla olleet lukuisat tiedotusvälineet takasivat tapahtumien välittymisen lähes reaaliaikaisesti ympäri maailmaa. Myös Suomessa tiedotusvälineet olivat täynnä tyrmistystä ja kärkeviä kannanottoja olympialaisten jouduttua ensimmäistä kertaa räikeällä tavalla kansainvälisen politiikan näyttämöksi.

Eri puolueiden ohjauksessa toimineiden sanomalehtien kannanotoissa ja uutisoinnissa Münchenistä oli selvästi näkyvillä myös kylmän sodan poliittinen kahtiajako. Poliittisen oikeiston sanomalehdet toteuttivat 1970-luvun alkupuolella maassamme ns. sitoutumatonta porvarillista tiedonvälitystä, jossa vältettiin voimakkaita kannanottoja. Se ei suuresti eronnut maltillisen vasemmiston sanomalehtien uutisoinnista, jossa pyrittiin yleisesti mahdollisimman monipuoliseen näkemykseen etenkin kansainvälisistä asioista.

Ääri vasemmisto taas oli eri linjoilla. Suomen Kansan Demokraattisen Liiton ja Suomen Kommunistisen Puolueen lehti Kansan Uutiset valjasti Münchenin verilöylyä - sen taustoja ja seurauksia - koskeneen uutisoinnin ajamaan poliittisia tarkoituksiaan taistelussaan taantunutta läntistä maailmaa vastaan.

Musta syyskuu

Suomessa oli vuoden 1972 syyskuussa ehditty juhlia Lasse Virenin 10000 metrin olympiakultaa ja uutta maailmanennätystä vain pari päivää, kun kisapaikalta Münchenistä alkoi yllättäen kuulua järkyttäviä uutisia. PLO:n sotilaalliseen siipeen al-Fatahiin kuuluneen Musta syyskuu -nimisen terroristijärjestön jäsenet olivat varhain kisojen yhdennentoista päivän aamuna tunkeutuneet Israelin urheilijoiden majapaikkaan. Kaksi Israelin joukkueen urheilijaa oli saanut välikohtauksessa surmansa ja yhdeksän oli jäänyt terroristien panttivangeiksi.(1)

Palestiinalaisiksi nopeasti paljastuneet terroristit ilmoittivat

vaatimuksikseen 234:n Israelissa ja Länsi-Saksassa vangittuina olevan henkilön vapauttamisen sekä vapaata pääsyä lentokoneella pois maasta. Israelin hallitus ilmoitti kuitenkin välittömästi, ettei se tulisi suostumaan vaatimuksiin ja asetti Länsi-Saksan viranomaiset erittäin vaikeaan tilanteeseen. Terroristien asettamia takarajoja onnistuttiin siirtämään useita kertoja, kunnes heidän kanssaan lopulta päästiin sopimukseen. Kaappareiden kanssa sovittiin, että nämä pääsisivät lentämään Egyptiin, missä panttivangit vapautettaisiin. Tosiasiassa Egyptin presidentti Anwar Sadat ei ollut suostunut edes yhteistyöhön saksalaisten viranomaisten kanssa.

Seuraukset olivat katastrofaaliset. Tilanteesta vastannut Münchenin poliisipäällikkö Manfred Schreiber katsoi ainoaksi vaihtoehdokseen yrittää panttivankien vapauttamista voimatoimin Länsi-Saksan maaperällä. Operaatio suunniteltiin Fürstentfeldbruckin sotilaslentokentälle, mistä lennon kohti Kairoa olisi pitänyt alkaa. Kaappareiden arvioitua suurempi lukumäärä ja saksalaisten poliisien kokemattomuus johti kuitenkin operaation epäonnistumiseen. Lentokentällä toista tuntia kestäneessä tulitaistelussa viisi terroristia sai surmansa ja kolme vangittiin. Kaikki israelilaiset panttivangit menehtyivät - osa luultavasti saksalaisten poliisien luodeista.(2)

Mustan syyskuun tekemän iskun taustalla oli Lähi-idän rauhattomaan poliittiseen tilanteeseen keskeisimpänä tekijänä vaikuttanut ns. Palestiinan kysymys. Kylmän sodan maailmassa mielipiteet asiasta jakaantuivat jyrkästi. Yhdysvallat tukivat voimakkaasti Israelia, kun taas Neuvostoliitto oli rakentanut läheiset suhteet arabimaailmaan. Länsi-Euroopassa Palestiinan kysymys nousi suuren yleisön tietoisuuteen 1970-luvun alkupuolella, kun eri järjestöihin kuuluneet arabiterroristit toteuttivat lukuisia iskuja etenkin Länsi-Saksassa. Näistä iskuista Münchenin verilöylyä pidetään merkittävimpänä.(3) Maailman seuratuimpiin urheilutapahtumiin kuuluvat olympialaiset olivatkin Musta syyskuu -järjestölle mitä parhain kohde. Arviolta noin 6000 toimittajaa välitti lakkaamatta tietoja traagisista tapahtumista ympäri maailmaa ja samalla palestiinalaisten asiaa tehtiin yhä tunnetummaksi.(4)

Israel on yleensä aina vastannut palestiinalaisten terrorismiin suorilla sotilaallisilla toimilla, joiden kohteena ovat olleet eri arabimaissa sijaitsevat palestiinalaisten sissien tukikohdat. PLO:n alaisten sotilaallisten järjestöjen hallitsematon toiminta onkin läpi vuosikymmenten aiheuttanut vaikeuksia monille arabivaltioille, joiden alueilta käsin sissit ovat toimineet.(5) Myös Münchenin verilöylyn jälkeen Israel aloitti nopeasti laajat sotilasoperaatiot palestiinalaisia sissejä vastaan Syyrian ja Libanonin alueilla. Alkanut kostoiskujen kierre arabimaiden ja Israelin välillä johti lopulta vuonna 1973 Jom Kippurin sotaan.(6)

Iskun todelliset syylliset

Terrorismin tarkoituksena on tuoda haluttuja epäkohtia julkiseen tietouteen ja sen myötä yrittää saavuttaa tiettyjä päämääriä. Median kautta terroristit pyrkivät saamaan julkisuutta sekä myös oikeutusta ja ymmärrystä teoilleen. Terrorismilla ei kuitenkaan sen toimintaperiaatteiden takia voida väittää olevan positiivisia vaikutuksia ja useimmiten yleinen mielipide tuomitsee iskut niiden taustalla vaikuttavista mielipiteistä huolimatta.(7) Kansan Uutisetkin tuomitsi palestiinalaisten iskun olympiakylään, mutta oli sen jälkeen valmis myös

ymmärtämään iskun tekijöitä.

Kansan Uutiset kertoi heti ensimmäisissä Müncheniä koskeissa uutisissaan SKDL:n sihteeristön yhtyvän kansainvälisen työväenliikkeen kantaan, joka tuki palestiinalaisten asiaa, mutta tuomitsi väkivallan käytön. SKDL:n virallisen kannan mukaan terrori auttoi ainoastaan *»taantumuksellisia voimia, jotka tukevat Yhdysvaltain suorittamaa ihmisten ja heidän elinympäristönsä tuhoamista Vietnamin, siirtomaavallan jatkumista ja rotusortoballituksia«*. Lehdessä kerrottiin myös Neuvostoliiton ilmaiseen välittelynsä välikohtauksen sekä ihmisuhrien johdosta.(8)

Poliittisten linjauksien lisäksi Kansan Uutiset toi terrorismia tuomitessaan esille myös Neuvostoliiton perustajan Vladimir Iljits Leninin. Nimimerkillä »Juorkunan Jussi« kirjoittanut pakinoitsija Kerttu Kauniskangas perustelikin Münchenin verilöylyn ja terrorismin tuomitsemista Leninin oppeihin tukeutuen. *»Ei terroritekoja, vaan joukkojen poliittisen tietouden herättämistä«*, Kauniskangas siteerasi oppi-isäänsä ja yritti parhaansa mukaan todistella leninismen rauhanomaisuutta.(9) Lenin-kultin vaikutus heijastui suoraan äärivasemmiston sanomalehtien kirjoitteluun.

Kun terrori oli saanut tuomionsa sosialistisen rauhanajatuksen nimissä, alkoi Kansan Uutiset hakea syyllisiä tapahtuneelle. Ensimmäisenä syytösten kohteeksi joutui Israelin valtio ja sen harjoittama politiikka. *»Kun nyt voitotellaan olympiarauhan rikkkoutumista ja osoitetaan myötätuntoa israelilaisille on muistettava myös, että Israelin valtion kantavat voimat itse ovat vuosikymmeniä muokanneet maaperää ja kylväneet siementä tämänkaltaiselle kehitykselle«*, muistutti Kansan Uutiset lukijoitaan. Myös SKDL:n apulaispääsihteeri Jorma A. Hentilä oli lehden haastattelussa sitä mieltä, että Israel oli osavastuussa Münchenin tapahtumista. Lisäksi Kansan Uutiset julkaisi otteen Jugoslavian presidentti Titon pitämästä puheesta, jossa tämä vihjaili Israelin valtion toteuttaneen koko iskun saadakseen tekosyyn iskeä arabimaihin.(10)

Kansan Uutisten syytösten kohteeksi joutuivat myös saksalaiset kisajärjestäjät, jotka olivat epäonnistuneet turvajärjestelyissä. Lehden Münchenistä raportoinut urheilutoimittaja Sakari Selin oli sitä mieltä, että etenkin olympialaisten aatteet ja rauhanomainen henki olivat johtaneet liian lepsuihin turvajärjestelyihin. *»Sen sijaan, että järjestäjät olisivat huolehtineet osanottajien turvallisuudesta, he kyllä olivat varpaillaan Vietnamin sodan vastaisen rauhanmielienosoituksen subteen. Patukat heiluivat«*, Selin kirjoitti närkästyneenä.

Selinin mukaan kisat järjestäneessä maassa rauhan ja ystävyyden tunnelmalle ei yksinkertaisesti ollut edes edellytyksiä. *»Heidän (kisajärjestäjien) tarkoituksensa oli muodostaa kuva Münchenissä länsisaksalaisesta vapaasta ja onnellisesta elämäntavasta. Sitä syytä myös turvallisuusjärjestelyt unohdettiin.«* (11)

Panttivankien epäonnistuneen vapautusyriksen myötä Kansan Uutiset arvosteli yhä voimakkaammin myös länsisaksalaisten poliisiviranomaisten toimintaa. *»Poliisi langetti kuolemantuomion«*, lehti otsikoi ja arvioi, että *»[...] poliisi avatessaan tulen otti oikeudenkäytön omiin käsiinsä, antoi kuolemantuomion ja suoritti saman tien myös teloituksen«*. Myös lehden pääkirjoituksessa mainittiin länsisaksalaisten poliisien aiheuttaneen toiminnallaan koko verilöylyn.(12)

Vaikka Kansan Uutiset oli sitä mieltä, että Israel oli imperialistista politiikkaa harjoittamalla omalta osaltaan vastuussa tapahtumista, nosti se myös Saksan natsimenneisyyden selittämään tapahtunutta. Pääkirjoituksessaan lehti esimerkiksi kirjoitti Münchenin tragedian kokoytimen olevan juuri siinä, että »[...] tämä kaupunki oli jo vuosikymmenien takaa se kehto, mistä lähti liikkeelle ruskea rutto, joka tuhosi 6 miljoonaa juutalaista. Tästä taakasta München sen paremmin kuin koko Länsi-Saksakaan eivät ole vapautuneet, sillä uusfasismi kaikenkarvaisine kansainvälisten järjestöineen on saanut rebottaa täällä melkein esteittä«. (13) Samalla kun Kansan Uutiset syyllisti useissa uutisissaan ja kolumneissaan saksalaisia juutalaisten joukkotuhosta, vertasi se argumenteissaan myös palestiinalaisia sortavaa ja »pilvilinnoja rakentavaa Suur-Israelia« Kolmannen valtakunnan Saksaan. (14)

Saksan kansallissosialistisen menneisyyden nostaminen Münchenin verilöylyn osasyöksi osoittaa, kuinka Suomessakin sosialistien mielestä ainoastaan Länsi-Saksa oli vastuussa Kolmannen valtakunnan rikoksista. Itä-Saksan virallisen historiankirjoituksen mukaan DDR oli syntynyt antifasistis-demokraattisen kumouksen tuloksena, kun natsiajan rikoksista vastuussa olevat militaristit, junkkerit ja suurmaanomistajat oli kukistettu. Länsi-Saksan katsottiin taas olevan suoraan Kolmannen valtakunnan seuraaja - *Nachfolgerstaat* - joka tarjosi fasismille uuden kasvualustan. DDR:ssä antifasismi rinnastettiin myös suoraan luokkataisteluun ja koko läntistä maailmaa syytettiin ajautumisesta fasismiin, jonka uusia ilmentymiä olivat etenkin valtiomonopolistinen kapitalismi sekä NATO. (15) Tällaisen ajattelutavan mukaan myös Israelista kirjoitettiin Kansan Uutisissa valtiona, jonka politiikka oli luonteeltaan fasistista.

"Urheilu ei ole suljettu areena"

Israelilaisten urheilijoiden kunniaksi järjestettiin heti syyskuun 6. päivänä muistotilaisuus Münchenin olympiastadionilla. Tilaisuudessa Kansainvälisen olympiakomitean puheenjohtaja Avery Brundage piti puheen, jossa hän ilmoitti kisojen jatkuvan loppuun saakka normaalin aikataulun mukaisesti. »Olen varma, että yleisö on samaa mieltä, ettemme voi antaa kourallisen terroristeja tubota tätä kansainvälisen yhteistyön ja hyvän tahdon ilmentymää, joka meillä olympialiikkeessä on«, Brundage muotoili. (16) Monien mielestä päätös oli oikea ja Suomessakin sanomalehdet korostivat lähes poikkeuksetta, ettei väkivallan edessä saanut taipua. Lehdissä oltiin yleisesti sitä mieltä, että politiikka olisi tulevaisuudessa yhä päättäväisemmin pystyttävä pitämään poissa urheilukentiltä. (17)

Kansan Uutiset oli muihin lehtiin verrattuna täysin eri linjoilla. Lehden mukaan kisat olisi pitänyt tragedian myötä keskeyttää. (18) Sakari Selin kirjoitti, että urheilu ei suinkaan ollut poliitikalta suljettu areena ja tätä lehti oli yrittänyt selvittää pitkään myös lukijoilleen. Selinin mukaan monet porvarillisetkin urheilun kannattajat havahtuisivat nyt huomaamaan, ettei urheiluareenaa voinut erottaa elävästä elämästä. Selinin mielestä myös Brundagen pitämä puhe oli ollut järkyttävä, koska »pubdasta olympiaideaa« ei ole ollut edes olemassa. (19) Kansan Uutisten mukaan oli selvää, että kisat olisi hoidettu alusta alkaen »täysin toisenlaisella ideologialla ja täysin toisenlaisilla poliittisilla mielipiteillä«, jos nämä tosiasiat olisi ymmärretty. (20)

Kansan Uutisten kirjoittelussa tulee hyvin esille koko sosialistisen maailman suhtautuminen olympialiikkeeseen ja yleisemmin

kilpaurheiluun kylmän sodan maailmassa. Paroni Pierre de Coubertin suunnitteli 1800-luvun lopussa olympiakisat ja niiden organisaation kasvatuksellisiin tarkoituksiin yläluokan nuorisolle. Mallin Coubertin otti antiikin Kreikasta, missä kisat olivat ennen kaikkea kansojen väliset rauhankilpailut. De Coubertin halusi kuitenkin pitää kisat yläluokan harrastuksena, ja aluksi ammattilaisten osallistuminen kiellettiin. Olympialiikkeen ensimmäisinä vuosina ammattilaisiksi katsottiin kaikki ruumiillista työtä tekevät eli käytännössä koko työväenluokka. Ajan myötä kisat kuitenkin kehittyivät ja työväenluokkakin vakiinnutti paikkansa kisoissa 1900-luvun ensimmäisinä vuosikymmeninä.(21)

Neuvostoliitto osallistui ensimmäistä kertaa olympialaisiin Helsingissä vuonna 1952. Urheilusta tuli tuolloin kertahetimitalla osa kylmän sodan kilpavarustelua, kun kommunistinen suurvalta nousi uhkaamaan Yhdysvaltojen aiempaa ylivoimaa. Samalla sosialistisen maailman suhtautuminen olympialaisiin muuttui. Kisojen ymmärrettiin olevan mitä parhain näyteikkuna oman järjestelmän paremmuuden todisteluun urheilun kautta. Näin sosialistista propagandaa ja rauhanaatetta saatiin levitettyä myös olympia-aatteen avulla.

Kansan Uutiset iloitsikin kisojen jälkeen pääkirjoituksessaan, kuinka sosialististen maiden vähemmistö hallitsi suvereenisti *»kapitalismin kärkimaassa«* järjestettyjen kisojen mitalitaulukkoa. Neuvostoliiton menestyksen lisäksi etenkin *»demokraattisen Saksan«* ylivoima Länsi-Saksaan nähden oli mitä suurin ilonaihe.(22) Sakari Selin liitti myös suomalaisten kisamenestyksen osaksi työväenluokan ja ammattilaisuuden voittoa. *»Me suomalaiset, pieni kansakunta, näytämme mallia suuremmille. Britannian amatöörit eivät ole pystyneet seuraamaan aikaansa. Heillä on liian suuri rasite menneisyydessään, niissä aatteellisissa urheilun harrastajissa, jotka halusivat sulkea tästä jalosta kilvasta pois työmiehet«* Selin riemuitsi ja toivoi, että vanhoista olympialaisten aatteista vihdoin luovuttaisiin.(23)

Vaikka Kansan Uutiset antoi sosialistiseen leiriin kuuluneiden maiden menestykselle olympialaisissa suuren arvon, näytti kisojen tulevaisuus *»nykyisessä muodossaan«* synkältä: *»Koko olympialiikkeen tulevaisuus askarruttaa nyt etenkin edistyksellisiä voimia entistä enemmän«*. Lehden mukaan sosialistisissa maissa pitikin nyt vakavasti harkita suhtautumista kisoihin.(24) Kansan Uutiset katsoi kapitalistisin periaattein toimivan Kansainvälisen olympiakomitean olevan täysin väärillä linjoilla ja arvosteli sen toimintaa uutisoinnissaan useaan otteeseen. *»Juorkunan Jussi«* esimerkiksi ihmetteli pakinassaan, miksi israelilaisten muistotilaisuudessa ei puhunut yhdenkään sosialistisen maan edustajaa, koska ennen kaikkea juuri sosialistiset maat toimivat rauhan ja tasa-arvon puolesta ihmisten riistoa vastaan.(25)

Uutisoinnillaan Kansan Uutiset pyrki osoittamaan, että Münchenin tapahtumat olivat todiste koko läntisen yhteiskuntajärjestelmän pinnallisuudesta, joka kätki alleen väkivaltaa ja sortoa. Sellaiseen maailmaan olympialaiset eivät lehden mielestä yksinkertaisesti voineet kuulua. Kisojen keskeyttäminen ja kansainvälisen olympiakomitean epäonnistuminen Länsi-Saksassa olisikin ollut sosialisteille suuri propagandavoitto.

"Israelin rosvomaista imperialismia"

Suomalaiset sanomalehdet olivat Israelin aloitettua iskunsa arabimaihin yleisesti sitä mieltä, että iskut olivat selvä kosto Münchenin tapahtumista,

eikä niitä aluksi lähdetty tuomitsemaan. Vasta siviiliuhrien myötä lehdet alkoivat suhtautua kriittisemmin Israelin toimiin.(26) Kokoomuksen Uusi Suomi esimerkiksi arvosteli arabihallituksia, koska ne eivät olleet tuominneet terroristien iskua ja väitti palestiinalaisten pakolaisleirejä lähinnä »arabimaiden näyteikkunoiksi«.(27) Suomen Sosiaalidemokraatin pakinoitsija »Simppa« eli Simo Juntunen(28) kritisoi pakinassaan myös äärivasemmiston lehdistöä terroristien puolustelusta.(29) Tämän kaltaiset »puolueelliset« kirjoitukset Münchenin verilöylyn ja Israelin iskujen suhteen Kansan Uutiset tuomitsi omilla palstoillaan valheellisiksi.(30)

Kansan Uutisten mukaan Israelin pommitusten kohteena olivat siviiliasukkaat - etenkin naiset ja lapset - joten kyseessä oli suoranainen terrori.(31) Iskuilla ei lehden mukaan myöskään ollut mitään yhteyttä Münchenin tapahtumiin, vaan ne olivat vain ja ainoastaan »Israelin rosvomaista imperialismia«.(32) Lehti otti jälleen käyttöönsä myös vertaukset Kolmanteen valtakuntaan arvostellessaan Israelin toimia. Hyökkäykset arabimaihin katsottiin yhdenkaltaisiksi niiden kostotoimien kanssa, joita natsit suorittivat valtaamissaan maissa toisessa maailmansodassa.(33)

Kansan Uutiset tukeutui Israelin iskujen alettua uutisoinnissaan yhä voimakkaammin TASS:in(34) ja APN:n(35) välittämiin uutisiin, sekä neuvostoliittolaisten toimittajien raportteihin, jotka käytännössä olivat Neuvostoliiton virallisia kannanottoja. Lehdessä julkaistiin esimerkiksi Neuvostoliiton presidentti Nikolai Podgornyin lausunto, jonka mukaan Neuvostoliitto ei hyväksynyt terroristien toimia, mutta tuomitsi jyrkästi Israelin vastatoimet. »Neuvostoliitto tukee leniniläisen ulkopoliittikkansa mukaisesti kansallisia vapautusliikkeitä ja auttaa edistyksellisiä kansallisia valtioita vastustamaan imperialismin yrityksiä«, Kansan Uutisissa kerrottiin.(36)

Israelin vastaiskujen kohteena olleet arabimaat eivät Kansan Uutisten julkaisemien raporttien mukaan olleet vastuussa Münchenin tapahtumista ja Israelin sotatoimet olivatkin jo aiemmin tarkkaan suunniteltuja iskuja. »Ei voida sivuuttaa myöskään sitä tosiasiaa, että israelilaiset hyökkääjät saavat tukea tietyiltä lännen piireiltä, jotka omien itsekkäiden pyyteitensä vuoksi leikkivät vaarallista leikkiä tulella Lähi-idässä«, lehti muistutti.(37) Todellisuudessa Neuvostoliitto oli noussut toisen maailmansodan jälkeen Yhdysvaltojen ohella maailman suurimmaksi terrorismin tukijaksi. Kansan Uutiset näytti kuitenkin vilpittömästi uskovan Neuvostoliiton ulkopoliittikan olevan puhdasta rauhanpolitiikkaa.

Äärivasemmiston valistusta

Kansan Uutisten uutisointi Münchenin verilöylystä osoittaa, kuinka lehti oli muiden äärivasemmiston sanomalehtien tavoin tärkeässä asemassa ennen kaikkea SKP/SKDL:n aatteellisessa valistustyössä. Kansan Uutiset uutisoi Münchenin verilöylyäkin alusta alkaen erittäin kärkevästi ja tapaus sidottiin tiukasti osaksi kylmän sodan maailman kansainvälistä politiikkaa sekä ideologioiden välistä kamppailua. Lehden ja puoluejohdon kanta tapahtumiin tehtiin lukijoille heti selväksi ja pääkirjoitusten sekä kolumnien lisäksi myös yleinen uutisointi oli erittäin politisoitunutta. Tämän päivän näkökulmasta - sitoutumattomaan ja monipuoliseen tiedonvälitykseen tottuneena - Kansan Uutisten linja saattaa tuntua varsin radikaalilta ja yksipuoliselta. »Suomettumisen

hulluina vuosina» se tuskin kuitenkaan kummastutti ketään.

Vaikka Kansan Uutisten uutisointi Münchenin verilöylystä seuraili pitkälti Neuvostoliiton kannanottoja, eivät lehden välit NKP:n kanssa olleet kuitenkaan kunnossa. 1960-luvun lopulta lähtien SKP:n sisällä alkanut hajaannus jakoi puolueen kahtia. Enemmistö kannatti vuonna 1966 valittujen uusien puoluejohtajien ajamaa uudistusmielistä ja Neuvostoliiton ohjauksesta vapaampaa eurokommunismiin linjaa, kun taas vähemmistö koostui ns. vanhoillisista, jotka vastustivat muutosta. Kansan Uutiset oli päätoimittajansa Jorma Simpuran johdolla muiden kansandemokraattien lehtien tavoin enemmistölinjan lehti, jonka kirjoittelut eivät usein miellyttäneet NKP:ta. Kansan Uutisia luettiin Moskovaan »suurennuslasin kanssa» ja lehden kirjoituksia kritisoitiin erittäin herkästi. Näin NKP:n taholta hyökättiin ennen kaikkea SKDL:n ja SKP:n enemmistön poliittista linjaa vastaan.(38)

Kansan Uutisten Münchenin verilöylyä koskevassa uutisoinnissa SKDL:n eurokommunistinen linja ei kuitenkaan näkynyt. Tämä johtui varmasti siitä, että Münchenin tapahtumat eivät koskettelleet suoraan sosialistisen maailman sisäisiä kiistakysymyksiä. Kansainvälisen politiikan osalta SKDL:n kanta ei lehden uutisoinnin perusteella näytä suuremmin eronneen Neuvostoliiton linjauksista. Lehti noudatti uutisoinnissaan Münchenin verilöylystä selvääkin selvemmin idälle uskollista linjaa. Tästä Kansan Uutisten neuvostoliittolaisten uutistoimistojen ahkera käyttö sekä lehden julkaisemat useat itänaapurin toimittajien raportit pitivät viimeistään huolen.

On vaikeaa arvioida, kuinka paljon Kansan Uutisten uutisointi oli aitoa aatteen paloa, Neuvostoliiton suoranaisten painostustoimien tulosta tai lehden sisällä omaksuttua tiedonvälityksen kulttuuria. Äärivasemmiston sanomalehdistä kaivattaisiinkin entistä kattavampaa ja yksityiskohtaisempaa tutkimusta. Toivottavasti esimerkiksi Yleisen lehtimiesliiton hanke Kansan Uutisten historian kirjoittamiseksi paikkaa pian tätä tutkimuskentässä olevaa aukkoa.

Alkuperäisaineisto

- Helsingin Sanomat, 6. 9. - 30. 9. 1972
- Kansan Uutiset, 6. 9. - 30. 9. 1972
- Suomen Sosiaalidemokraatti, 6. 9. - 30. 9. 1972
- Uusi Suomi, 6. 9. - 30. 9. 1972

Tutkimuskirjallisuus

- CALAHAN, Alexander, B.: Countering Terrorism: the Israeli Response to the Munich Olympic Massacre and the Development of the Independent Covert Action Teams. GS-12. Graduate Class. Thesis submitted to the Faculty of the Marine Corps Command and Staff College in partial fulfilment of the requirements for the degree of Master of Military studies, April 1995. [Vitetty: 29. 5. 2004]
<http://www.fas.org/irp/eprint/calahan.htm>
- COOLEY, John K.: Green March, Black September. The Story of Palestinian Arabs. Frank Cass. London 1973.
- HENTILÄ, Seppo: Jaettu Saksa, jaettu historia. Kylmä historiasota 1945 - 1990. SHS. Helsinki 1994.
- LÄHTEENMÄKI, Maija: The Palestine Liberation Organization and

its International Position. Turun Yliopisto. Turku 1994.

- PÄIVINEN, Pasi: Poliittisen terrorismin nousu Länsi-Euroopassa 1960- ja 1970-luvuilla. Kirjakustannus Sirius. Kurikka 2000.
- SALMINEN, Esko: Vaikeneva valtiomahti? Neuvostoliitto/Venäjä Suomen lehdistössä 1968 - 1991. Oy Edita Ab. Helsinki 1996.
- SIUKONEN, Markku: Nykyaikaiset olympiakisat. -Suuri olympiateos 1. Toim. Markku Siukonen. Oy Scandia Kirjat Ab. Jyväskylä 1978.

Lähdeviitteet

1. CALAHAN, 1995, 6; PÄIVINEN, 90-91. ([Takaisin artikkeliin](#))
2. CALAHAN 1995, 7-8; COOLEY 1973, 126-127. ([Takaisin artikkeliin](#))
3. PÄIVINEN 2000, 144-145. ([Takaisin artikkeliin](#))
4. COOLEY 1973, 126. ([Takaisin artikkeliin](#))
5. Ks. lisää LÄHTEENMÄKI 1994, 85-87. ([Takaisin artikkeliin](#))
6. Jom Kippur on juutalaisten rukouspäivä. Egypti ja Syyria hyökkäsivät yllätyksellisesti Israeliin 6. 10. 1973 juhlan vieton heikentäessä oleellisesti maan puolustuskykyä. ([Takaisin artikkeliin](#))
7. PÄIVINEN 2000, 94 ja 107. ([Takaisin artikkeliin](#))
8. SKDL:n sihteeristö: Terroriteoilla ei auteta Palestiinan kysymystä. Kansan Uutiset 6. 9. 1972; Terroriteko keskeytti olympiakisat. Kansan Uutiset 6. 9. 1972. ([Takaisin artikkeliin](#))
9. "Juorkunan Jussi", Tie helvettiin. Kansan Uutiset 6. 9. 1972. ([Takaisin artikkeliin](#))
10. M. H., Münchenin terroriteko ja Lähi-idän ongelma. Kansan Uutiset 6. 9. 1972. Jorma A. Hentilä, Lähi-idän tilanne teon taustalla. Kansan Uutiset 7. 9. 1972; Tito kysyy: Kuka todella suunnitteli verilöylyn? Kansan Uutiset 11. 9. 1972. ([Takaisin artikkeliin](#))
11. Sakari Selin, Rauhan ja vapauden ihannekuvan luominen johti harhaan turvajärjestelyissä. Kansan Uutiset 6. 9. 1972. ([Takaisin artikkeliin](#))
12. M. H., Poliisi langetti kuolemantuomion. Kansan Uutiset 7. 9. 1972; Münchenin tragedia. Pääkirjoitus. Kansan Uutiset 7. 9. 1972 ([Takaisin artikkeliin](#))
13. Münchenin tragedia. Pääkirjoitus. Kansan Uutiset 6. 9. 1972; Münchenin tragedia. Pääkirjoitus. Kansan Uutiset 7. 9. 1972. ([Takaisin artikkeliin](#))
14. Ks. esim. "Pilkki", Keskitysleirin varjossa. Kansan Uutiset 8. 9. 1972. ([Takaisin artikkeliin](#))
15. HENTILÄ 1994, 253-260. ([Takaisin artikkeliin](#))
16. SIUKONEN 1978, 359. ([Takaisin artikkeliin](#))
17. Ks. esim. Kisat jatkuvat. Pääkirjoitus. Helsingin Sanomat; München. Pääkirjoitus. Suomen sosiaalidemokraatti; Juhani Melart, Siemen toivoa. Uusi Suomi 7. 9. 1972. ([Takaisin artikkeliin](#))
18. Münchenin musta syyskuu. Pääkirjoitus. Kansan Uutiset 7. 9. 1972. ([Takaisin artikkeliin](#))
19. Sakari Selin, Urheilu ei ole suljettu areena. Kansan Uutiset 6. 9. 1972; Sakari Selin, Münchenin musta syyskuu. Kansan Uutiset 7. 9. 1972. ([Takaisin artikkeliin](#))
20. Müncheniläinen ehti ennustaa kisojen loppua. Kansan Uutiset 6. 9. 1972. ([Takaisin artikkeliin](#))
21. SIUKONEN 1978, 23 - 24. ([Takaisin artikkeliin](#))
22. Münchenin jälkeen. Pääkirjoitus. Kansan Uutiset 12. 9. 1972; Ks. myös Kamppailu yleisurheilussa on nyt Neuvostoliiton ja DDR:n keskeinen, Kansan Uutiset 11. 9. 1972. ([Takaisin artikkeliin](#))
23. Sakari Selin, Uuden amatörismin juhlava voittokulku. Kansan Uutiset 11. 9. 1972. ([Takaisin artikkeliin](#))
24. Münchenin jälkeen. Pääkirjoitus; Sakari Selin, Sosialistisen urheilumaailman voitto kapitalismin kisoissa. Kansan Uutiset 12. 9. 1972. . ([Takaisin artikkeliin](#))

25. "Juorkunan Jussi", Väkiwallasta. Kansan Uutiset 7. 9. 1972. ([Takaisin artikkeliin](#))
26. Ks. esim. Israel hyökkäsi. Suomen sosiaalidemokraatti 9. 9. 1972; Hävittäjät iskivät syvälle Syyriaan ja Libanoniin. Helsingin Sanomat 9. 9. 1972. ([Takaisin artikkeliin](#))
27. Terrorin puolustajat. Pääkirjoitus. Uusi Suomi 12. 9. 1972. ([Takaisin artikkeliin](#))
28. Juntunen erotettiin Suomen sosiaalidemokratista vuonna 1974 presidentti Kekkonen painostuksesta. ([Takaisin artikkeliin](#))
29. "Simppa", Ihmisen vastuu. Suomen Sosiaalidemokraatti 9. 9. 1972. ([Takaisin artikkeliin](#))
30. Paavo Ruonaniemi, Münchenin tapauksen jälkikaikuja. Kansan Uutiset 13. 9. 1972. ([Takaisin artikkeliin](#))
31. Siviiliasukkaat Israelin hyökkäyksen kohteena. Kansan Uutiset 10. 9. 1972; Israelin mieletöntä terroria. Kansan Uutiset 14. 9. 1972. ([Takaisin artikkeliin](#))
32. TN syvästi huolissaan Israelin sotatoimista, Kansan Uutiset 12. 9. 1972. ([Takaisin artikkeliin](#))
33. Israelin mieletöntä terroria. Pääkirjoitus. Kansan Uutiset 14. 9. 1972. ([Takaisin artikkeliin](#))
34. Telegrafnoje Agenstsva Sovetskogo Sojuza. Neuvostoliiton virallinen uutistoimisto, joka perustettiin vuonna 1925. ([Takaisin artikkeliin](#))
35. Agentstvo Petsati Novosti. Neuvostoliitossa puolivirallisia taustauutisia ja -artikkeleita hankkiva uutistoimisto, joka toimitti materiaalia sadoille ulkomaalaisille ja useille tuhansille neuvostoliittolaisille sanomalehdille ja aikakausjulkaisuille. Perustettiin 1961. ([Takaisin artikkeliin](#))
36. München ei oikeuta israelilaisten veritekoja. Kansan Uutiset 16. 9. 1972; Ks. myös NL Israelin hyökkäyksestä: Ei München-kosto, vaan suunniteltu hyökkäys. Kansan Uutiset 18. 9. 1972; Israel peräytyi Libanonista - NL ja Egypti tuomitsivat hyökkäyksen. Kansan Uutiset 18. 9. 1972; Sionistien propaganda Neuvostoliittoa vastaan. Kansan Uutiset 23. 9. 1972. ([Takaisin artikkeliin](#))
37. NL Israelin hyökkäyksestä: Ei München-kosto, vaan suunniteltu hyökkäys. Kansan Uutiset 18. 9. 1972. ([Takaisin artikkeliin](#))
38. SALMINEN 1996, 101- 102. ([Takaisin artikkeliin](#))

* * *

Kirjoittaja Petrus Liukkonen on yleisen historian jatko-opiskelija Turun yliopistossa.

ENNEN JANYT
Historian tietosanomat